

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentanți de avocatul Coban Igor,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae împotriva Întreprinderii de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești, Primăria comunei Lăpușna, r-nul Hâncești și Consiliul local Lăpușna, r-nul Hâncești cu privire la recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra terenului aferent casei de locuit, obligarea atribuirii în folosință și posesie a terenului aferent casei de locuit în proprietate privată,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ambroci Tamara și cererea de alăturare la apel depusă de Ambroci Nicolae, reprezentat de avocatul Igor Coban și menținută hotărârea din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central,

*(Dosarul nr. 2ra-791/23
NR. PIGD 2-21103446-01-2ra-06102023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.432 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, în vigoare din 01 septembrie 2023). Nu s-a stabilit încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Central (jud.: I. Dadu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

03 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentanți de avocatul Coban Igor, Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 02 noiembrie 2018, Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” cu privire la recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra terenului aferent casei de locuit, obligarea atribuirii din fondul forestier în arendă, folosință și posesie terenul aferent casei de locuit, obligarea de a încheia contract de suprafață și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamanții au indicat că Ambroci Tamara a fost angajată la muncă după absolvirea școlii de apicultor la ÎS „Moldplempcelorovhoz” în anul 1986, la stupina din r-nul Hâncești, unde activează până la moment. Stupina este amplasată în pădure în apropiere de *satul Rusca, r-nul Hâncești*, mai departe de populație, ca să poată duce corect rasa de albini.

3. Din anul 1986 – până în 2000 a activat în bază de contract de arendă, ca ulterior să dispună de dreptul la privatizarea casei de locuit individuale și a terenului aferent acesteia.

4. La 16 decembrie 1998, prin decizia Consiliului or. Hâncești, la cererea administrației APC „Apicultura” a fost modificat statutul casei „Apicultorului” din „cămin,, în „casă de locuit”.

5. Prin contractul de privatizare cu titlu oneros (contract de vânzare-cumpărare) din 03 iunie 1999, Agenția teritorială Hâncești pentru privatizare, în baza hotărârii Comisiei de privatizare nr. 82 din 25 februarie 1999, Ambroci Tamara a dobândit dreptul de proprietate asupra locuinței (*prisaca*), formată din camera cu o suprafață totală de 70,6 m.p.

6. Prin decizia nr.966 din 30 iunie 1999 a autorității publice locale, Tamarei Ambroci i-a fost atribuit în proprietate privată terenul cu suprafața de 0,5181 ha ca teren aferent casei de locuit (*prisaca*), cu destinația lot de pe lângă casă. Dreptul de proprietate asupra terenului enunțat a fost înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri sub nr. 2538 din 08 august 1999, iar la 03 august 1999 i-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX.

7. La 05 noiembrie 2002, Procuratura județului Lăpușna, în interesele ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” s-a adresat în judecată cu acțiune, solicitând constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare din 03 iunie 1999 încheiat între Ambroci Tamara și Agenția teritorială Hâncești pentru

privatizare și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 03 august 1999.

8. Prin hotărârea din 20 octombrie 2003 a Judecătoriei Hâncești, menținută prin decizia din 03 decembrie 2003 a Curții de Apel Chișinău a fost anulat doar titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, pe când contractul de vânzare-cumpărare a terenului a fost recunoscut legal.

9. Cu toate că, titlul de proprietate asupra terenului a fost anulat prin judecată, totuși dânșii folosesc acest teren ca lot de pe lângă casa de locuit, pe care este amplasată prisaca, fără careva impedimente. Or, potrivit art. 319 din Codul civil, schimbarea proprietarului nu afectează drepturile terților asupra bunului dobândit cu bună-credință anterior transmiterii dreptului de proprietate.

10. Mai mult ca atât, potrivit extrasului eliberat de Primăria com. Lăpușna din Registrul conturilor personale la impozitele și taxele locale administrate de Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul Primăriei com. Lăpușna, Ambroci Tamara pentru anii 2005 – 2018 a achitat impozitele pe acest teren.

11. Din anul 1986 – până în prezent, reclamantii au folosit și folosesc în continuare, ca proprietate personală, terenul aferent casei de locuit în litigiu, pentru care sistematic au achitat impozitele și taxele locale.

12. Pe lângă acestea, timp de 30 de ani au prelucrat terenul respectiv, au plantat arbori și legume, au reparat construcțiile accesorii (sarai, dușul de vară, toaleta).

13. Potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Hâncești din 01 noiembrie 2013 și 18 martie 2015 modul de folosință a terenului cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de *0,5181 ha*, situat în *r-nul Hâncești, com. Lăpușna, satul Rusca* este „*pentru construcții*”, iar potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Hâncești din 21 august 2017 și 09 august 2017 modul de folosință a terenului cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de *930,0779 ha*, situat în *r-nul Hâncești, com. Lăpușna, extravilan* este „*fond forestier*”.

14. Cu trimitere la art. 2 din Codul silvic, reclamantii au remarcat că pădurile, terenurile destinate împăduririi, terenurile afectate gospodăriei silvice, precum și terenurile neproductive, incluse în amenajamentele silvice sau în Cadastrul funciar ca păduri și/sau plantații forestiere, constituie fondul forestier. Fondul forestier cuprinde toate pădurile, indiferent de tipul de proprietate și forma de gospodărire.

15. Conform datelor din adeverința nr.415 din 28 octombrie 2022 a ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”, în baza materialelor de amenajare din 1965 – 1998, sectorul de pădure de *0,5 ha*, pe care este amplasată prisaca se află în parcele „49”, subparcela „F1”, ceea ce determină cert că terenul în litigiu nu se încadrează în „terenuri din fondul ariilor protejate de stat”, dar face parte din „fondul forestier de stat” și se află în folosința gospodăriei melifere.

16. Potrivit art. 2 alin.(1) lit. a) din Legea nr.91 din 05 aprilie 2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, terenurile din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, după cum urmează: a) nu pot fi înstrăinate, ci pot fi date numai în administrare, în concesiune, în arendă sau în locațiune în condițiile legii.

17. La 08 iunie 2018 și 08 octombrie 2018, reclamanții s-au adresat cu cereri la ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”, prin care au solicitat transmiterea în arendă, folosință terenul de pe lângă casă proprietate privată, întrucât deține pe acest lot peste 100 de familii de albini, care în această perioadă încep să-și formeze cuibul de iarnă, grupând rezervele de hrană în fagurii din cuib, ocupând majoritatea spațiului din faguri și limitând spațiul pentru puiet. Din acest motiv nu se permite mișcarea stupilor din loc. La moment nu dispun de un alt loc pentru a fi transportate stupinele cu albini, deoarece locuiesc la bloc, pe când terenul aferente casei de locuit private, se află în pădure.

18. Prin răspunsurile ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” li s-a refuzat, pe motiv că terenul în litigiu se încadrează în terenuri din fondul ariilor protejate de stat și nu este posibil de dat în folosință sau arendă.

19. Reclamanții au subliniat că potrivit art. 25 alin. (1) și (2) din Codul silvic, terenurile din fondul forestier pot fi date în folosință, în scopurile prevăzute de prezentul cod, persoanelor fizice și juridice, asociațiilor obștești și organizațiilor religioase. Atribuirea terenurilor din fondul forestier în folosință se efectuează de către organele silvice de stat și autoritățile administrației publice locale, în modul stabilit de legislație. Iar, reieșind din prevederile art. 26 alin. (1) din Codul silvic, terenurile din fondul forestier pot fi atribuite în folosință persoanelor juridice și/sau fizice în scopurile prevăzute de prezentul cod în condiții de arendă, folosință gratuită și folosință de scurtă durată.

20. Deși legislația în vigoare prevede posibilitatea de a le acorda teren aferent casei de locuit în arendă, folosință, totuși pârâta refuză neîntemeiat și le creează obstacole la desfășurarea activității de apicultură. Or, potrivit art.29 alin.(1) lit.c) din Codul silvic, gestionarii de terenuri din fondul forestier au dreptul să repartizeze terenurile din fondul forestier întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și cetățenilor pentru folosire și altă asemenea activitate de gospodărire, cu acordarea autorizației de exploatare sau a biletului silvic. Iar, conform art.35 alin.(1) din Codul silvic, autorizația de exploatare și biletul silvic se acordă de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile care au în gestiune terenuri din fondul forestier.

21. Reieșind din prevederile art. 38 din Codul silvic, se permit în conformitate cu legislația în vigoare amplasarea stupilor și prisăcilor în anumite sectoare de teren forestier.

22. Reclamanții consideră că legislația în vigoare permite transmiterea în folosință terenul aferent casei de locuit. Cu atât mai mult că, acest lot de pământ prezintă pentru dâșii un interes economic, este o condiție necesară activității familiei, un factor material al procesului de muncă al membrilor familiei, reprezentând principala sursă de existență și mijloc de producție în

apicultură la care au muncit timp de 30 de ani. Or, conform art.315 din Codul civil, proprietarul are dreptul de posesie, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu.

23. În contextul enunțate, Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae au solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat, recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra terenului aferent casei de locuit, obligarea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” să le atribuie din fondul forestier în arendă, folosință și posesie terenul aferent casei de locuit, obligarea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” să încheie cu dâșii un contract de suprafață ce constituie terenul aferent casei de locuit cu suprafața de 0,5181 ha, situat în r-nul Hâncești, com. Lăpușna, satul Rusca, precum și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată care vor fi suportate în cadrul acestui proces civil.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

24. Prin încheierea din 22 ianuarie 2020 a Judecătorei Hâncești, sediul Central au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii, Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești, Primăria com. Lăpușna și Consiliul local Lăpușna.

25. Prin hotărârea din 03 iunie 2021 a Judecătorei Hâncești, sediul Central a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae.

26. Judecătoria Hâncești, sediul Central, fiind investită cu judecarea prezentei cauze în prima instanță, a motivat soluția de respingere a acțiunii constatând că potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, construcția cu nr. cadastral XXXXX, casă de locuit individuală cu suprafața de 70,6 m.p., situată în r-nul Hâncești, com. Lăpușna, sat. Rusca, a fost înregistrată cu drept de proprietate la 12 octombrie 2011 după Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 966 din 03 iunie 1999. Casa de locuit este amplasată pe terenul cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,5181 ha (f.d. 19).

27. Din răspunsul Agenției „Moldsilva” nr. AM01/07-1104, bunul imobil cu numărul cadastral XXXXX (*casa de locuit*), care aparține cu drept de proprietate Tamarei Ambroci, se află în parcela 49 F1 din Ocolul Silvic Logănești, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Hâncești – Silva”. Potrivit amenajamentului silvic din anul 2010, suprafața respectivă de teren din fondul forestier, are statut de arie protejată, categoria peisagistică.

28. Cu trimitere la prevederile art. 2, art. 7 alin. (1) și (2) din Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538 din 25 februarie 1998 și art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, prima instanță a reținut că potrivit contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată din 03 iunie 1999, încheiat între Ambroci Tamara și Agenția Teritorială pentru Privatizare Hâncești, Tamarei Ambroci i-a fost transmisă casa cu suprafața totală de 58,8 m.p. și 0,5181 ha de teren ca lot de pe lângă casă, fiind

eliberat în acest sens de către Primăria com. Lăpușna, r-nul Hîncești, titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. *XXXXX*. 25. Prin hotărârea Judecătorei Hîncești din 20 octombrie 2003, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. *XXXXX* a fost declarat nul, iar, terenul cu suprafața de *0,5181 ha* a rămas în gestiunea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești – Silva” (f.d. 155).

29. Instanța de fond a menționat că prin decizia Consiliului local Lăpușna nr.03/01 din 03 aprilie 2015 „Cu privire la delimitarea terenurilor proprietate publică a statului” au fost aprobate materialele cu privire la delimitarea terenurilor din domeniul public a statului, gestionat de către ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, inclusiv bunul imobil sec.107 nr. 21 cu suprafața de *930,0779 ha* (f.d. 191). În temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 275 din 19 mai 2015 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației la 01 ianuarie 2015 și a deciziei Consiliului local Lăpușna nr.03/01 din 03 aprilie 2015 a fost înregistrat dreptul de proprietate al statului asupra suprafeței de *930,0779 ha* de teren din fondul forestier (inclusiv *0,5181 ha* din parcela 49 F1) și totodată, dreptul de gestiune al ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești – Silva”.

30. Prima instanță a remarcat că Prin Hotărârea Guvernului nr. 161 din 07 martie 2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice, a fost aprobată Lista terenurilor proprietate publică a statului (domeniul public) delimitate după apartenență, conform anexei nr.3. Respectiv, în Anexa nr. 3, la poziția nr. 365, terenul cu numărul cadastral *XXXXXX* cu suprafața de *930,0779 ha* este inclus ca teren al „fondului forestier”, care se află în gestiunea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului/Agenția Moldsilva (ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”).

31. Cu trimitere la prevederile art. 2, art. 24 alin. (1) și (2), art. 25, art. 26 alin. (3) din Codul silvic și art. 7 alin. (1) și (2) din Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538 din 25 februarie 1998, instanța de fond a rezumat că terenurile obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate sunt destinate ocrotirii naturii, fac parte din proprietatea publică, nu pot fi privatizate și nici arendate, motiv din care pretențiile reclamanților cu privire la recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra terenului aferent casei de locuit, cu obligarea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești – Silva” de a le atribui în arendă, folosință și posesie aceste teren și de a încheia contract de suprafață, sunt neîntemeiate și nu pot fi admise.

32. Cu privire la argumentul reclamanților precum că folosința terenului aferent casei de locuit este necesară pentru amplasarea stupinelor cu albiși, instanța reține că potrivit art. 12 alin. (2) din Legea apiculturii nr. 70 din 30 martie 2006, atribuirea terenurilor silvice pentru amplasarea stupinelor în pastoral și valorificarea surselor melifere se efectuează gratuit.

33. Din cele constatate, prima instanță a concluzionat de a respinge acțiunea civilă depusă de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

34. La 09 iunie 2021, Ambroci Tamara a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 25 august 2021 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

35. Totodată, la 25 august 2021, Ambroci Nicolae a depus apel împotriva hotărârii din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central.

36. La 11 februarie 2022, Ambroci Nicolae, reprezentat de avocatul Coban Igor a depus cerere, prin care a solicitat alăturarea prezentei cereri la apelul declarat de Tamara Ambroci și casarea hotărârii din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

37. La 14 aprilie 2022, Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor au depus cerere de completare a cererii de apel.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

38. Prin încheierea din 25 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restitui apelul declarat de Ambroci Nicolae în temeiul art.369 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, și anume, apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

39. Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Ambroci Tamara și cererea de alăturare la apel depusă de Ambroci Nicolae, reprezentat de avocatul Coban Igor și s-a menținut hotărârea din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central.

40. Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a motivat soluția de menținerea a hotărârii primei instanțe, cu trimitere la prevederile art.2, art.24 alin.(1) și (2), art.25, art.26 alin.(3) din Codul silvic și art.2 din Legea nr.1538 din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, concluzionând că aceasta a fost emisă legal și întemeiat, or, din suportul probator cert rezultă că terenul subparcela „49PI” cu suprafața de 0,5 ha, pe care se află bunul imobil cu nr. cadastral XXXXXX (casa de locuit), care aparține cu drept de proprietate apelantei Ambroci Tamara, constituie parte a „fondului forestier de stat” gestionat de ÎS „Întreprinderea Hâncești-Silva”, care are statut de *arie protejată, categoria peisagistică*. Fapt confirmat și prin răspunsul nr.AM 01/07-1104 a Agenției „Moldsilva”, la petiția nr.08-1776/19 din 05 iulie 2019 depusă de Ambroci Tamara, prin care s-a comunicat că bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, care aparține cu drept de proprietate ultimei, se află în parcela „49 F1” din Ocolul Silvic Logănești ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Hâncești-Silva”, care potrivit amenajamentului silvic din anul 2010, suprafața respectivă

de teren din fondul forestier are *statut de arie protejată, categoria peisagistică* (f.d.120-121, vol. II).

41. Cu trimitere la prevederile art.7 alin.(2) din Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, instanța de apel a reținut că terenurile obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate sunt destinate naturii, fac parte din *proprietatea publică* și nu pot fi privatizate, nici date în arendă.

42. În condițiile constatate, instanța de apel a concluzionat că nu pot fi reținute argumentele Tamarei Ambroci precum că a achitat impozitele și taxele pe terenul în litigiu din anul 2005 – până în 2019, or, acest teren aferent casei de locuit face parte din fondul forestier de stat și se află în gestiunea ÎS „Întreprinderea Hâncești-Silva”.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

43. La 05 mai 2023, Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 03 iunie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, cu transmiterea cauzei spre rejudecare sau după caz emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii în sensul formulat. Suplimentar, recurenții au solicitat examinarea cauzei în ședință publică, invitarea participanților la proces pentru a se pronunța la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI

44. În susținerea recursului Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor au invocat încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material, în special nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost aplicată o lege care nu trebuia să fie aplicată și au fost apreciate arbitrar probele din dosar.

45. La acest aspect, recurenții au reținut că instanțele de judecată ierarhic inferioare au omis să se expună asupra solicitării dâșilor cu privire la instituirea suprafeței, pretenție înaintată în cererea de chemare în judecată, cererea de apel, cererea de completare a apelului și pledoarii, ceea ce determină că instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume instituția suprafeței prevăzută din Codul civil.

46. Instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au dat răspuns asupra fiecărui argument important expus în acțiune și cererea de apel, constituind o încălcare în sensul art. 6 CEDO, care garantează dreptul la un proces echitabil.

47. Soluțiile adoptate de instanțele de judecată ierarhic inferioare în mod grav dreptul lor de proprietate asupra terenului în litigiu, prin limitarea de a se folosi de atributele acestui drept, constituind o încălcare în sensul art.1 din Protocolul 1 CEDO și art. 46 din Constituție.

48. De asemenea, instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea, și anume prevederile Codului silvic și ale Legii privind fondul ariilor naturale de stat, aplicând norme care nu trebuiau să fie aplicate, nefiind incidente la cazul speței dedus judecării și anume, art. 26 alin. (3) din Codul silvic și art. 7 alin. (2) din Legea nr. 1538/1998.

49. Instanțele de judecată eronat au dedus că terenul cu suprafața de 0,5181 ha este un teren din fondul ariilor naturale protejate de stat, deoarece acest sector de teren, pe care este amplasat bunul imobil (casa de locuit) ce le aparține cu drept de proprietate, este amplasat în parcele 49, subparcela F1 din cadrul Ocolul Silvic Logănești, ÎS „Întreprindere Hâncești-Silva”, și nu are statut de „*arie naturală protejată de stat, categoria Peisagistică*” după cum au conchis instanțele de judecată, or, potrivit Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, anexa 5, face parte din categoria rezervațiilor peisajere din raionul Hâncești, pct.23 „Pădurea din Hâncești”, numai parcelele 35-37, 42-44 din Ocolul Silvic Logănești, parcela 49 nu se regăsește în această anexă.

50. Recurenții consideră că prevederile Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, nu sunt aplicabile la caz, or, parcele nr.49, subparcela F1, din Ocolul Silvic Logănești, unde este amplasat terenul în litigiu, dar și casa lor de locuit, pe care o dețin cu drept de proprietate privată, nu este parte a rezervației Peisajere Pădurea Hâncești, ocrotită de Legea nominalizată, nu constituie arie naturală protejată de stat din categoria legii, iar respingerea solicitărilor înaintate în baza Legii nr.1538/1998, în special art.7 alin.(2) și art.26 alin.(3) din Codul silvic, reprezintă o prejudiciere gravă a legalității deciziei contestate în baza unor circumstanțe de drept care nu sunt aplicabile circumstanțelor de fapt ale cauzei.

51. Faptul că Legea nr.1538/1998 nu trebuia să fie aplicată la cazul dat rezultă și din art.1 din legea respectivă potrivit căreia, crearea și funcționarea fondului ariilor protejate este reglementată exclusiv prin intermediul respectivei legi, nici un alt act/lege/ hotărâre de Guvern, neavând o putere juridică mai mare. Prezenta lege stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

52. Din sensul Legii nr.1538/1998, prin *arie naturală protejată* se înțelege spațiu natural, delimitat geografic, cu elemente naturale reprezentative și rare, desemnat și reglementat în scopul conservării și protecției tuturor factorilor de mediu din limitele lui, adică pentru ca un spațiu/teren să fie desemnat drept arie naturală protejată de stat, acesta urmează să întrunească cumulativ următoarele criterii: să fie un spațiu natural, să fie un spațiu delimitat geografic, să fie un spațiu cu elemente naturale reprezentative și rare, să fie un spațiu desemnat, să fie un spațiu reglementat.

53. În viziunea recurenților, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să se asigure că terenul în litigiu este în mod indubitabil recunoscut ca spațiu din fondul ariilor naturale protejate de stat, adică urmau să verifice dacă

legiuitorul i-a oferit statut de arie naturală protejată de stat prin reglementarea acestuia în temeiul cadrului legal enunțat, parcelei 49 subparcela F1 din Ocolul Silvic Logănești. Prin urmare, acestui teren nu-i sunt opozabile prevederile Legii nr.1538/1998, cât și nu sunt opozabile nici prohibițiile instituite de legiuitor în raport cu fondul ariilor naturale, mai exact interdicția privitoare la arendă.

54. Criticile instanțelor de judecată ierarhic inferioare, care au stat la baza deciziei contestate, au fost bazate pe o apreciere greșită a circumstanțelor cauzei și la stabilirea raportului juridic aplicabil speței, în special bazată pe răspunsul nr. AM01/07-1104 a Agenției „Moldsilva”, potrivit căruia bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, care aparține cu drept de proprietate Tamarei Ambroci, se află în parcele 49F1 din Ocolul Silvic Logănești, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”. Potrivit amenajamentului silvic din anul 2010, suprafața respectivă de teren din fondul forestier, are statut de arie protejată, categoria peisagistică. Consideră că instanțele de judecată au dat o apreciere greșită răspunsului oferit de Agenția „Moldsilva”.

55. Instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au făcut o delimitare între regimul juridic al ariilor naturale protejate de stat și regimul juridic al amenajamentelor silvice, având în vedere că acestea din urmă nu sunt decât un instrument tehnic de organizare cu continuitate a producției pădurilor și a recoltării produselor acestora, cu scopul satisfacerii nevoilor locale și generale, care în nici un caz nu are putere juridică mai mare decât legea, mai cu seamă, la caz, se are în vedere o lege specială care în mod exclusiv reglementează regimul juridic al ariilor naturale protejate de stat. Aspectul delimitării respectivelor concepte a fost omis, deși în instanța de apel în repetate rânduri aceste circumstanțe au fost enunțate de către dâșii prin intermediul reprezentantului lor.

56. Aprecierea arbitrară a circumstanțelor de fapt și probelor au dus la aplicarea de către instanțele de judecată a unei legi care nu trebuia să fie aplicată.

57. De asemenea, instanța de apel a omis etapa cercetării înscrisurilor, prejudiciind legalitatea deciziei contestate, or, la această fază a procesului justițiabilii sunt în drept de a atenționa sau a se expune referitor la pertinenta unor probe, înscrisuri, întru elucidarea circumstanțelor importante soluționării litigiului, deoarece anexarea acestora la materialele cauzei nu reprezintă o finalitate în sine și nu exclud dreptul părții de a dovedi cu acestea anumite situații în baza suportului probatoriu existent în raport cu pretențiile și obiecțiile din speță, prin ce se contribuie la formarea întimei convingeri a judecătorului.

58. În special, instanța de apel urma să dea apreciere răspunsurilor Institutului de Cercetări și Amenajări Silice și anume: nr. 01-81/216 din 08 aprilie 2022, anexa 1,3,5,6; răspunsului nr.01-81/417 din 08 iunie 2022, în partea ce se referă la corespondența dintre parcela din 1985, 1997, 2010, 2021, prin care se probează neadevărul prezentat de către intimată prin Actul nr.07/266 din 19 aprilie 2022 și în parte ce se referă la Harta generală a ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”, Ocolul Silvic Logănești, parcela 37 și 49, conform anului reamenajării păsurilor 1985, 1997, 2010/2011, 2020;

răspunsului nr. 01-81/418 din 08 iunie 2022, în partea ce se referă la informația despre Rezervația peisajeră Pădurea Hâncești; Actului de constatare faptelor și stărilor de fapt nr.069a-01/2022 din 12 februarie 2022 prin care se confirmă desfășurarea activității de apicultură de către Ambroci Tamara în anul 2022 și Actului de control a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr.0087458, 0087700, 0080122, 0017526 și 0017960, prin care se confirmă desfășurarea activității de apicultură de către Ambroci Tamara, pe terenul ce face obiectul prezentei cauze.

59. Contrar prevederilor art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

60. În drept, recurenții și-au întemeiat recursul pe prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară.

61. La 08 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva”, Primăriei și Consiliului com. Lăpușna, r-nul Hâncești, Agenției Servicii Publice copia recursului declarat Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referințelor (f.d.156,158-160, vol.III).

62. La 29 iunie 2023 și 30 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice și oficiului poștal, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Hâncești-Silva” a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor, întrucât argumentele recursului nu se încadrează în temeiurile de drept prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului.

63. De asemenea, a reținut intimata că nu poate fi recunoscut dreptul de posesia a recurenților asupra terenului din jurul casei, dat fiind faptul că acesta face parte din fondul forestier de stat și are funcție de „arii protejate de stat”. Pe lângă acestea, la 29 octombrie 2018 ÎS Hâncești Silva a împădurit 0,30 de ha din 0,05181 ha, prin urmare suprafața obiectului litigiului este de 0,2181 ha, dar și această suprafață de teren a fost curățată de garduri, porți, lăcate, craci, fiind un teren public, cu acces liber.

64. Intimata a remarcat că suprafața de 0,2181 ha este proprietatea statului și nu are statut de teren aferente.

65. Mai mult ca atât, din 1999 ÎS „Hâncești Silva” se află în conflict cu Ambroci Tamara, care de nenumărate ori i s-a propus să achite terenul pe care erau amplasate stupinele, dar ultima refuza. Pentru anul 2022 nici nu a dorit să se prezinte pentru a primi bonul de amplasarea a stupinelor în fondul forestier pe perioada de pastoral, iar la cererile sale de a ridica stupinele din pădure, recurenții le evită.

66. Intimata a subliniat că prin hotărârea din 20 octombrie 2003 a Judecătorei Hâncești a fost anulat titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX, tot ca temei de anulare a titlului a servit și decizia nr. 5/4 din 23 decembrie 2005 a Consiliului com. Lăpușna. La moment terenul cu suprafața de 0,5181 ha se află în gestiunea ÎS „Hâncești Silva” care este situat în fondul forestier de stat parcela 49 subparcela F1 satul Logănești, iar Ambroci Tamara deține în proprietate doar casa de locuit cu suprafața de 58.8 m.p.

67. Pe lângă acestea, recurenteii Ambroci Tamara i s-a propus arenda terenului, dar dânsa a ignorat solicitările.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

68. În conformitate cu art.434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

69. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

70. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

71. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

72. Recursul declarat la 05 mai 2023 de către Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Coban Igor fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

73. În conformitate cu art.432 din Codul de procedură civilă:

(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;*
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;*
- c) a interpretat în mod eronat legea;*
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.*

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;*
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;*
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;*
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;*
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;*
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.*

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

74. Conform art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

75. În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

76. Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *01 decembrie 2022*, în ședință publică.

77. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată la adresa electronică a reprezentantului recurenților, avocatul Igor Coban la *06 martie 2023*, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d. 138, vol. II), și confirmat de recurenți în cererea de recurs (f.d.151, vol. III).

78. Astfel, recursul declarat la *05 mai 2023* de către Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Igor Coban se consideră ca fiind depus în interiorul termenului legal prevăzut de art. 434 CPC.

79. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

80. La caz, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului (05 mai 2023).

81. Din analiza recursului rezultă că Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Igor Coban, au invocat drept temei de admisibilitate a recursului prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară.

82. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenții au făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(2) lit. a), b) și c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (05 mai 2023), nu a stabilit că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicat sau că a interpretat în mod eronat legea, precum și că ar fi apreciat arbitrar probele administrate la dosar.

83. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 CPC, (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – 05 mai 2023), respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurenților cu soluția instanței de apel, care a emis decizia contestată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

84. Dezacordul recurenților cu soluția instanței de apel și relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

85. Potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau

alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

86. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu existența altor circumstanțe expuse în art. 432 CPC, în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului (05 mai 2023), nu le-a stabilit.

87. Reieșind din prevederile art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 din Codul de procedură civilă.

88. Analizând temeiurile recursului declarat prin prisma art. 432 alin. (4) CPC (în redacția legii în vigoare la situația din 05 mai 2023) în raport cu lucrările dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a constatat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

89. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (*cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p.230*). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*cauza Luordo împotriva Italiei, p.85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p.45*).

90. Completul de judecată reține că recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

91. În speță, recursul declarat de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Igor Coban conține obiecții de fapt și de drept care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

92. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CEDO (*cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A*).

93. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel în modul în care este garantat de art.6§1 CEDO.

94. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de către Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Igor Coban nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (05 mai 2023) și drept urmare se consideră inadmisibil.

95. Din aceste motive, în conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Ambroci Tamara și Ambroci Nicolae, reprezentați de avocatul Igor Coban.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat